

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 65g/2026

privind excepția de neconstituționalitate
a textului „poate fi supus aducerii silite” din articolul 370 alin. (6) din Codul
de procedură penală

(procedura de dispunere a aducerii silite)

CHIȘINĂU

28 mai 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, judecători,
cu participarea dlui Andrei Harbuz, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 24 martie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 28 mai 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „poate fi supus aducerii silite” din articolul 370 alin. (6) din Codul de procedură penală, ridicată de domnul avocat Gheorghe Tipa, în interesele domnului Cristian Pîntea, în dosarul nr. 1-3007/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de doamna Olga Bejenari, judecător la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele cauzei

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău se află cauza penală de acuzare a domnului Cristian Pîntea pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 181² alin. (5) (*încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale*) din Codul penal.

4. Printr-o încheiere a instanței de judecată s-a refuzat aducerea silită a unui martor al apărării pentru audierea sa în ședința de judecată.

5. În cadrul examinării cauzei, domnul avocat Gheorghe Tipa a ridicat, în interesele domnului Cristian Pîntea, excepția de neconstituționalitate a textului „poate fi supus aducerii silite” din articolul 370 alin. (6) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 23 martie 2026, completul de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16
Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 25 Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. (6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării

economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 24 Principiul contradictorialității în procesul penal

„(1) Urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane.

(2) Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.”

Articolul 199 Aducerea silită

„(1) Aducerea silită constă în aducerea forțată a persoanei la organul de urmărire penală sau la instanță în cazul în care aceasta, fiind citată, în modul stabilit de lege, nu s-a prezentat fără motive întemeiate și nu a informat organul care a citat-o despre imposibilitatea prezentării sale, iar prezența ei era necesară.

(2) Este supusă aducerii silite numai persoana participantă la proces, pentru care este obligatorie citarea organului de urmărire penală sau instanței, și care:

- 1) se eschivează de la primirea citației;
- 2) se ascunde de organul de urmărire penală sau de instanță;
- 3) nu are loc permanent de trai;
- 4) se află în situația reglementată la art. 321 alin. (2) pct. 2).

(3) Aducerea silită se efectuează în baza unei ordonanțe de aducere, eliberate de organul de urmărire penală, sau a încheierii instanței de judecată, cu darea în consemn la frontieră.

(4) Persoana nu poate fi supusă aducerii silite în timpul nopții, cu excepția cazurilor care nu suferă amânare.

(5) Nu pot fi supuse aducerii silite minorii în vîrstă de pînă la 14 ani, femeile gravide, persoanele bolnave, starea cărora este confirmată prin certificat medical eliberat de o instituție medicală.

(6) Aducerea silită se execută de către organele de poliție.

(7) Organul de poliție desemnat să execute aducerea silită transmite ordonanța sau, după caz, încheierea instanței de judecată persoanei a cărei aducere silită a fost dispusă și îi solicită să îl însoțească. În cazul în care refuză să însoțească organul de poliție sau încearcă să fugă, persoana a cărei aducere silită a fost dispusă este adusă prin constrângere.

(8) În vederea executării ordonanței sau încheierii de aducere silită, organele de poliție pot pătrunde în orice locuință sau sediu în care, potrivit datelor sau informațiilor, se află persoana asupra căreia s-a dispus aducerea silită, inclusiv în cazul în care i se creează impedimente în executarea de aducere silită.

(9) Dacă organul de poliție nu găsește persoana în privința căreia a fost dispusă aducerea silită la adresa indicată sau dacă persoana a cărei aducere silită a fost dispusă nu poate fi adusă din motivele prevăzute la alin.(5), organul de poliție consemnează acest fapt într-un proces-verbal, care se prezintă imediat organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată.

(10) Activitățile desfășurate cu ocazia aducerii silite sunt consemnate într-un proces-verbal, care trebuie să cuprindă:

- a) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;
- b) data, ora și locul unde este încheiat;
- c) mențiuni despre activitățile desfășurate.

(11) Persoanele supuse aducerii silite se audiază, în cel mai scurt timp posibil, sau, după caz, se îndeplinește actul procesual care a făcut necesară prezența lor, cu excepția cazului când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.

[...]”

Articolul 314

Nemijlocirea, oralitatea și contradictorialitatea judecării cauzei

„[...]

(2) Instanța de judecată, la judecarea cauzei, creează părți acuzării și părți apărării condițiile necesare pentru cercetarea multilaterală și în deplină măsură a circumstanțelor cauzei.

[...]”

Articolul 315

Egalitatea în drepturi a părților în fața instanței

„Procurorul, partea vătămată, partea civilă, apărătorul, inculpatul, partea civilmente responsabilă și reprezentanții lor beneficiază de drepturi egale în fața instanței de judecată în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și formularea cererilor și demersurilor.”

Articolul 370

Audierea martorilor

„(1) Martorii se audiază fiecare separat și în lipsa martorilor care încă nu au fost audiați. Primii sînt audiați martorii din partea acuzării.

(2) Audierea martorului se efectuează în condițiile prevăzute în art.105-110, care se aplică în mod corespunzător. În caz de necesitate, martorul, la cerere sau în baza demersului procurorului, poate fi audiat în lipsa inculpatului, care este înlăturat din ședință, asigurându-i-se ultimului posibilitatea de a lua cunoștință de declarații și de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său persoanei audiate.

(2¹) În cazul în care asigurarea prezenței martorului în ședința de judecată este dificilă din cauza aflării acestuia peste hotarele Republicii Moldova, din cauza executării pedepsei în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza internării într-o instituție medicală sau a dizabilităților locomotorii, instanța de judecată, prin încheiere motivată, care poate fi atacată odată cu sentința, poate decide, la cerere sau din oficiu, audierea acestuia prin intermediul videoconferinței în condițiile art.109 alin.(3²) sau (3³). În acest caz se verifică identitatea martorului. Suportul informațional care conține înregistrarea se anexează la procesul-verbal.

(3) Părțile la proces sunt în drept să pună întrebări martorului. Primii pun întrebări participanții la proces ai acelei părți care a solicitat audierea martorului, iar apoi ceilalți participanți. Președintele ședinței și ceilalți judecători pot pune întrebări martorului în condițiile prevăzute în art. 367 alin. (2).

(4) Fiecare din părți poate pune întrebări suplimentare pentru a elucida și a completa răspunsurile date la întrebările altor părți.

(5) Președintele ședinței poate permite martorului audiat să părăsească sala de ședință înainte de terminarea cercetării judecătorești, dar numai după audierea opiniilor părților la proces pe această chestiune.

(6) Martorul a cărui lipsă nu este justificată, în cazul în care partea insistă să fie audiat, **poate fi supus aducerii silite.**”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării afirmă că textul „poate fi supus aducerii silite” din norma contestată este lipsit de claritate și de previzibilitate, oferindu-i instanței de judecată o marjă discreționară excesivă atunci când circumstanțele cauzei impun aducerea forțată a martorilor în fața instanței de judecată.

10. În opinia autorului sesizării, lipsa de claritate și caracterul imprevizibil al textului contestat afectează dreptul la apărare, egalitatea armelor și principiul contradictorialității.

11. În opinia autorului sesizării, norma contestată contravine articolelor 4, 8, 16, 20, 25, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g)

din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „poate fi supus aducerii silite” din articolul 370 alin. (6) din Codul de procedură penală, care nu a mai făcut obiect al controlului de constituționalitate.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care persoanei acuzate de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 181² alin. (5) (*încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale*) din Codul penal i-a fost refuzată cererea de aducere forțată a unui martor în fața instanței de judecată. Curtea admite că instanța de judecată va ține cont de prevederile contestate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

18. Autorul excepției a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 25 (*libertatea individuală și siguranța persoanei*), 26 (*dreptul la apărare*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

19. Curtea reiterează că articolele 4, 8, 16 și 54 din Constituție au un caracter general și pot fi aplicate doar dacă se constată aplicabilitatea unui drept fundamental (a se vedea DCC nr.53 din 4 mai 2023, § 16; DCC nr. 111 din 12 septembrie 2023, §§ 14-15).

20. Referitor la articolul 25 din Constituție, Curtea observă că autorul sesizării nu a argumentat în ce mod norma contestată contravine acestuia. Simpla trimitere la prevederile constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională i-ar înlocui pe autori la formularea argumentelor de neconstituționalitate și ar efectua un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 71 din 18 iunie 2024, § 19).

21. Autorul sesizării invocă și articolele 20 și 26 din Constituție și consideră că norma contestată afectează, prin imprevizibilitate, accesul liber la justiție, egalitatea armelor și dreptul la apărare. Acesta susține că, în situațiile în care există circumstanțe ce impun aducerea forțată a unui martor în fața instanței de judecată, decizia nu ar trebui să depindă de evaluarea subiectivă a judecătorului, ci să fie reglementată mai strict, pentru a evita arbitrariul și pentru a asigura garanțiile unui proces echitabil.

22. Curtea menționează că articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, este corespondentul articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar articolul 26 din Constituție, care garantează în mod distinct dreptul la apărare, este corespondentul articolului 6 § 3 din Convenție. Astfel, garanțiile stabilite de articolul 26 din Constituție reprezintă aspecte precise ale dreptului la un proces echitabil, prevăzute de articolul 20 din Constituție și articolul 6 din Convenție (a se vedea DCC nr. 37 din 25 aprilie 2024, § 22; *Murtazaliyeva v. Rusia* [MC], 18 decembrie 2018, § 90).

23. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, egalitatea armelor reprezintă o trăsătură inerentă unui proces echitabil. Este necesar ca

fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cazul în condiții care să nu o plaseze într-o poziție dezavantajoasă față de partea sau părțile adverse (a se vedea *Šekerija v. Croația*, 5 noiembrie 2020, § 84).

24. Curtea menționează că aducerea silită reprezintă o măsură procesuală de constrângere care constă în aducerea forțată a persoanei la organul de urmărire penală sau la instanță în cazul în care aceasta, fiind citată în modul stabilit de lege, nu s-a prezentat fără motive întemeiate și nu a informat organul care a citat-o despre imposibilitatea prezentării sale, iar prezența ei era necesară (a se vedea articolul 199 alin. (1) din Codul de procedură penală).

25. Curtea reține că textul „poate fi supus aducerii silite” din articolul 370 alin. (6) din Codul de procedură penală reprezintă o normă de trimitere la articolul 199 din Codul de procedură penală, care reglementează procedura de dispunere a aducerii silite. Această normă prevede condițiile în care poate fi dispusă aducerea forțată a unei persoane la organul de urmărire penală sau în fața instanței de judecată, categoriile de persoane care pot fi supuse aducerii silite, modul de executare a măsurii, precum și garanțiile procedurale menite să asigure respectarea drepturilor persoanei vizate.

26. Potrivit Codului de procedură penală, instanța de judecată are competența să dispună aducerea forțată a persoanei participante la proces atunci când aceasta: (i) se eschivează de la primirea citației; (ii) se ascunde de organul de urmărire penală sau de instanță; (iii) nu are loc permanent de trai; (iv) se află în situația reglementată la articolul 321 alin. (2) pct. 2) din Cod (a se vedea articolul 199 alin. (2) din Codul de procedură penală).

27. Deși norma contestată utilizează formularea „poate fi supus aducerii silite” Curtea observă că în articolul 199 din Codul de procedură penală legislatorul a stabilit în mod expres cazurile în care instanța dispune aducerea silită. În condițiile în care Parlamentul a prevăzut în mod clar situațiile în care poate fi aplicată aducerea silită, nu poate fi reținut argumentul autorului excepției potrivit căruia instanța beneficiază de o marjă nelimitată de apreciere.

28. Cu privire la argumentele autorului sesizării care pretind că norma contestată ar afecta dreptul la apărare și egalitatea armelor pentru că îi oferă instanței de judecată o marjă discreționară excesivă atunci când se impune aducerea forțată a martorului la instanța de judecată, Curtea constată că pentru a asigura principiul contradictorialității, Parlamentul a stabilit că în procedura penală părțile participante la judecarea cauzei beneficiază de drepturi egale, fiind investite de legislația procesual-penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Totodată, instanța de judecată are obligația de a acorda sprijin oricărei părți, la solicitarea acesteia și în condițiile prevăzute de lege, în vederea administrării probelor necesare (a se vedea articolele 24 alin. (3) și 315 din Codul de procedură penală).

29. Totodată, Curtea observă că problema abordată de autorul excepției de neconstituționalitate își are sursa în aplicarea legii, nu în neclaritatea acesteia. În acest sens, Curtea reamintește că nu analizează cazuri concrete și chestiuni de aplicare a legii, dar poate efectua doar un control abstract al constituționalității legii contestate (a se vedea DCC nr. 181 din 14 decembrie 2023, § 26; DCC nr. 71 din 18 iunie 2024, § 24). De altfel, chestiunile legate de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 172 din 7 decembrie 2023, § 22).

30. Având în vedere considerentele menționate *supra*, Curtea reține că aspectele invocate în sesizare nu reprezintă o problemă de constituționalitate prin raportare la articolele 20 și 26 din Constituție.

31. Pentru că nu s-a demonstrat vreo aparență de încălcare a unui drept fundamental prevăzut de Constituție, Curtea notează că nici articolele 4, 8, 16 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

32. Prin urmare, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) literele d) și f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „poate fi supus aducerii silite” din articolul 370 alin. (6) din Codul de procedură penală, ridicată de domnul avocat Gheorghe Tipa, în interesele domnului Cristian Pîntea, în dosarul nr. 1-3007/2025 pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 28 mai 2026
DCC nr. 95
Dosarul nr. 65g/2026*